

**„Inwentaryzacja przyrodnicza terenu projektu
pt. „Centrum Edukacji Ekologicznej ARKA” wraz z rekomendacjami
przyrodniczymi dla projektu – opis przedmiotu zamówienia**

Założenia koncepcyjne projektu:

Niniejszy projekt jest częścią zintegrowanego subregionalnego przedsięwzięcia pn. „Rewitalizacja przestrzeni nadbrzeżnych rzek, potoków i zbiorników wodnych Subregionu Południowego”. Przedsięwzięcie obejmuje działania polegające na ochronie obszarów nadwodnych wraz ze zrównoważonym wykorzystaniem lokalnych zasobów przyrodniczych i prowadzeniem kampanii informacyjno-edukacyjnych, a także budowę i modernizację niezbędnej infrastruktury związanej z ochroną i przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków. Przedsięwzięcie zintegrowane złożone jest z wzajemnie komplementarnych inwestycji zaplanowanych do realizacji w Bielsku-Białej oraz powiatach: bielskim, cieszyńskim i żywieckim.

Projekt jest odpowiedzią na degradację terenów nadbrzeżnych i zanieczyszczenie środowiska naturalnego na terenie Powiatu Żywieckiego. Przedmiot i zakres projektu dotyczy ekologii oraz wykorzystania lokalnych zasobów przyrodniczych i ich ochrony wraz z budową niezbędnej infrastruktury dostępowej.

Celem projektu jest ekologia oraz ochrona przyrody i przywrócenie różnorodności biologicznej poprzez:

- stworzenie warunków do poprawy bioróżnorodności w obszarze projektowym,
- zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych,
- wdrożenie rozwiązań dotyczących ekologii na obszarze Powiatu Żywieckiego.

Beneficjentem projektu jest Powiat Żywiecki. Przedsięwzięcie realizowane będzie na terenie Zespołu Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących w Żywcu.

Projekt ma charakter partnerski w projekt zaangażowane będą następujące organizacje lokalne:

- Beskidzkie Stowarzyszenie Rozwoju Obszarów Wiejskich i Kształcenia Ludności,
- Beskidzkie Stowarzyszenie Pszczelarzy „Bartnik ” w Bielsku-Białej,
- Centrum Integracji Społecznej w Jeleśni.

Obszar projektu obejmuje około 7,0 ha.

Teren objęty projektem posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę dostępową i celowe jest jej uzupełnianie dla potrzeb: ekologii, bioróżnorodności, ochrony środowiska i edukacji ekologicznej. Lokalizacja projektu posiada atrakcyjne wartości krajobrazowe i bioróżnorodne znajdujące się w obrębie Zespołu Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących w Żywcu. Wizje lokalne pozwoliły na stwierdzenie o niedostatecznym zagospodarowaniu terenów w tym kierunku jak również brak

eko-edukacyjnego podkreślenia elementów specyficznych występujących lokalnie. Teren projektu od dawna jest zurbanizowany i przekształcany pod funkcje edukacyjne z pominięciem wartości specyficznych – bioróżnorodnych, które należy wyeksponować i poprawić. Nieodzownym elementem realizacji projektu jest również kampania edukacyjna i informacyjno-promocyjna przedsięwzięcia dedykowana mieszkańcom i osobom odwiedzającym Powiat Żywiecki i Beskidy.

Punkt wyjścia dla niniejszego projektu stanowią następujące aspekty:

- Ekologia i środowisko,
- Bioróżnorodność i ochrona dziedzictwa przyrodniczego,
- Optymalny stosunek jakości do ceny,
- Kwalifikowalność kosztów w ramach RPO WSL 2014-2020,
- Innowacyjne podejście do popularyzacji ochrony środowiska i różnorodności biologicznej
- Wyrównywanie szans społeczności lokalnej w dostępie do dziedzictwa przyrodniczego,
- Zastosowanie rozwiązań przyjaznych dla środowiska,
- Zastosowanie idei „ogrodu sensorycznego” w celach edukacyjnych,
- Eliminacja gatunków inwazyjnych z obszaru projektu,
- Rola i funkcje pszczoły w przyrodzie,
- Ochrona środowiska i bioróżnorodności u źródła poprzez tworzenie obszarów przyrodniczo cennych oraz interdyscyplinarną edukację ekologiczną,
- Innowacyjne rozwiązania multimedialnych,
- „Dobre praktyki” związane z ochroną środowiska i bioróżnorodnością z obszaru Powiatu Żywieckiego.

Przedmiotowy projekt zlokalizowany jest w mieście Żywiec, Dzielnicy Moszczenica. Teren projektu obejmuje około 7,0 ha i znajduje się w trwałym zarządzie Zespołu Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących w Żywcu, która to jest jednostką podległą Starostwu Powiatowemu w Żywcu.

Lokalizacja projektu obejmuje następujące 3 działki umiejscowione przy ul. Moszczenickiej 9:

- Działka nr 1834/35, obręb Moszczanica, nr księgi wieczystej: BB1Z/00115122/8, Użytkownik wieczysty: Zespół Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących Żywiec, podstawa dysponowania nieruchomością: trwały zarząd.
- Działka nr 1834/16, obręb Moszczanica, nr księgi wieczystej: KW 103262, Użytkownik wieczysty: Zespół Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących Żywiec, podstawa dysponowania nieruchomością: trwały zarząd.
- Działka nr 1834/33, obręb Moszczanica, nr księgi wieczystej: KW 103262, Użytkownik wieczysty: Zespół Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących Żywiec, podstawa dysponowania nieruchomością: trwały zarząd.

Otoczenie projektu

Moszczanica stanowi od 1976 roku dzielnicę Żywca i położona jest w jego wschodniej części. Według "Dziejopisu Żywieckiego" autorstwa Andrzeja Komonieckiego nazwa ta pochodzi od wielu mostków

przerzuconych nad potokiem. Dzielnica położona jest we wschodniej części miasta, między potokiem Moszczanica i rzeką Łekawką, północno-zachodnie krańce dzielnicy znajdują się nad Jeziorem Żywieckim.

Moszczanica graniczy z:

- dzielnicą Rędzina - od północy,
- dzielnicą Śródmieście - od zachodu,
- wsią Rychwałd - od wschodu,
- dzielnicą Kocurów-Koleby - od południa.

Bezpośrednie sąsiedztwo projektu i częściowo jego lokalizację stanowią obiekty zabytkowe i teren parkowy, znajdujące się w strefie konserwatorskiej. W skład zespołu dworskiego wchodzi:

- Dwór - budynek z 1828 roku, przebudowany w latach 1910-1912. W 1945 roku na bazie dworu i majątku powstała szkoła rolnicza. Po wzniesieniu nowego obiektu szkolnego i internatu budynek dworski przeznaczono na cele mieszkalne. W latach 70. i 80. była tu izba tradycji ruchu młodzieżowego, a po jej likwidacji powstało muzeum instrumentów muzycznych, narzędzi i sprzętów gospodarstwa domowego z terenu Żywiecczyny.
- Budynek „Pod Głową Konia” - pochodzi z 1907 roku (po realizacji projektu będzie pełnił funkcję Centrum Edukacji Ekologicznej „Arka”).
- Kapliczka - drewniana kapliczka szafkowa umieszczona na kamiennym walcu, pochodząca z 1908 roku. Na kolumnie widnieje napis "Salve Regina". W przedniej części kapliczki znajduje się obrazek Najświętszego Serca Jezusa, a w tylnej - Matki Boskiej Częstochowskiej. Zwieńczona jest dwoma krzyżami.
- Park - założony na przełomie XIX i XX wieku.

W odległości około 1,0 – 1,5 km od lokalizacji projektu znajduje się również Osiedle Szkolne.

Najbliższa okolica projektu to przede wszystkim tereny i obiekty pełniące funkcje edukacyjne i mieszkaniowe (Internat, Osiedle Szkolne) w ramach działalności ZSAiO w Żywcu oraz tereny zielone z nasadzeniami. Teren projektu zlokalizowany jest w Kotlinie Żywieckiej, w zlewni Soły, nad potokiem Moszczanka. W odległości 1,9 km znajduje się duży zbiornik wodny – zaporowe Jezioro Żywieckie. Pomimo, że teren znajduje się pomiędzy wysokimi i rozległymi masywami górskimi, klimatycznie leży wciąż w piętrze pogórza. Najcieplejszym miesiącem jest sierpień, a najzimniejszym – styczeń.

Najwyższe opady przypadają na lipiec, a stosunkowo liczne dni z deszczem są przez cały rok. Najsuchszymi miesiącami są styczeń, grudzień oraz kwiecień.

W podłożu zalegają gleby gliniaste, w dolinkach słabo wykształcone mady. Podłoże skalne, to osady fliszu karpackiego.

W pobliżu znajdują się liczne obiekty objęte ochroną. Najbliższy jest rezerwat Grapa, w odległości 1,62 km, gdzie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych chroni się łęg jesionowy oraz fragment grądu z udziałem licznych chronionych gatunków fauny i flory. Stosunkowo blisko przebiega granica Parku Krajobrazowego Beskidu Małego (3,3 km) oraz Żywieckiego Parku Krajobrazowego (4,38 km). W odległości 4,29 km od obszaru projektowego znajduje się granica

obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002. Znacznie bliżej, bo w odległości 2,58 km rozpoczyna się teren Specjalnego Obszaru Ochrony Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006. W odległości do 3 km znajduje się aż 49 pomników przyrody.

Sam teren projektowy jest urozmaicony, o deniwelacjach sięgających do 30 metrów. Rozciągłość wzdłuż najdłuższej osi sięga 600 m, dzięki czemu teren jest stosunkowo zwarty. W dużej części jest położony na północnych stokach doliny potoku Moszczanka, jednak część znajdująca się w dolinie jest płaska, dobrze wygrzana, nadająca się do licznych działań. Na terenie znajdują się dojrzałe zadrzewienia – na zboczach jarów oraz kilka okazałych dębów, w tym jeden nadający się na pomnik przyrody. W dolinie potoku występują zarośla wierzbowe, przechodzące w słabo wykształcony łęg o charakterze okrajkowym. Północno-zachodnią część obszaru pokrywają resztki wilgotnej łąki z charakterystycznymi roślinami oraz fragmenty turzycowiska. W kilku miejscach spotkać można okazy roślinności inwazyjnej: głównie rdestowce *Reynourtia* sp. i nawłocie *Solidago* sp.

W potoku żyją jedna lub dwie rodziny bobrów europejskich *Castor fiber*.

Teren w części jest zabudowany i pokryty utwardzonymi drogami. Znaczna część terenu, to obszary zdegradowane, po nieczynnej oczyszczalni ścieków, czy pokryte zerodowanym betonem i usypiskami gruzu i innych odpadów. Miejsca te będą wymagały rekultywacji, podobnie jak tereny zajęte przez roślinność inwazyjną.

Budynek „Pod Głową Konia”, znajduje się w obszarze ochrony konserwatorskiej, co najpewniej wymagało będzie stosownych rozwiązań technologicznych i uzgodnień. Budynek wymaga remontu kapitalnego, brak dokumentacji technicznej budynku, jego stan obrazuje wykonana dokumentacja fotograficzna.

W budynku znajduje się część mieszkalna. Rekomenduje się zrezygnowanie z funkcji mieszkalnych w budynku, co sprawi że nie będzie w projekcie kosztów niekwalifikowanych i poprawi to efektywność przedsięwzięcia poprzez utworzenie dodatkowych 2 sal dydaktyczno-edukacyjnych (w pomieszczeniach – po części mieszkalnej). Pierwsza z sal dotyczyć będzie tematyki ekologii i środowiska, druga sala odnawialnych źródeł energii i recyklingu. Pomieszczenia planowane na sale dydaktyczno-edukacyjne, podobnie jak pozostałe części obiektu wymagają kapitalnego remontu i dostosowania do nowych funkcji związanych z edukacją ekologiczną i ochroną bioróżnorodności oraz zakupu i montażu niezbędnego wyposażenia.

Zarówno instalacje obiektu, jak i część sanitarna nie są dostosowane do potrzeb planowanego do utworzenia Centrum Edukacji Ekologicznej „Arka”. Wymiany wymaga stolarka okienna i drzwiowa. Schody do poddasza, w którym planuje się utworzyć sale dydaktyczno-edukacyjne nie są dostosowane do wizyt grup zorganizowanych. Wymagana jest wymiana dachu i więźby dachowej oraz prace termomodernizacja budynku, wraz z instalacją źródła ciepła. Należy również zaznaczyć, iż pomieszczenia na wyższych kondygnacjach mogą być trudno dostępne dla osób niepełnosprawnych. W takiej sytuacji koniecznym jest organizacja pozostałych komponentów projektu tak, by były łatwo dostępne dla osób z niepełnosprawnością (m.in. zainstalować podjazd dla wózków w ramach dostępu do wiaty).

Charakterystyczne dla budynku „Pod Głową Konia” elementy architektoniczne, ozdobne planuje się pozostawić zgodnie z aktualną charakterystyką. Budynek nie posiada systemu oświetlenia zewnętrznego odpowiadającego wymogom funkcjonowania Centrum Edukacji Ekologicznej „Arka”.

Pomieszczenia znajdujące się na parterze budynku stanowić będą w przyszłości część ekspozycyjno-magazynową. Przy ich remoncie i nadawaniu nowych funkcji należałoby uwzględnić zachowanie w stanie nienaruszonym istniejących zabytkowych boxów dla koni (dokonać jedynie ich renowacji).

Poddasze budynku wymaga gruntownych prac dostosowawczych do pełnienia funkcji edukacyjnych i dydaktyczno-warsztatowych. Przy projektowaniu poddasza należy uwzględnić możliwości wyeksponowania drewnianych belek więźby, materiału naturalnego, pozwalającego w przyszłości na uatrakcyjnienie aranżacji pomieszczeń. Rekomenduje się również wykonanie kominów z cegły klinkierowej pełnej bez konieczności tynkowania co nada pomieszczeniom naturalny charakter.

Układ pomieszczeń poddasza pozwala na zaaranżowanie pomieszczeń o charakterze ekspozycyjno-edukacyjno-warsztatowym.

Na obszarze brak odpowiedniej infrastruktury dostępowej, w szczególności miejsc parkingowych. Przewidywany do budowy parking może zostać zlokalizowany na miejscu poniższego obiektu, po jego wyburzeniu. Na etapie projektowania na to działanie należy uzyskać zgodę konserwatora zabytków. Budowa parkingu będzie się również wiązała ze stworzeniem nowego wjazdu na teren centrum oraz instalacją bramy i monitoringu.

Opis przedmiotu Zamówienia

Przedmiotem zamówienia jest usługa polegająca na przygotowaniu autorskiego opracowania specjalistycznego pełno-sezonowej inwentaryzacji przyrodniczej terenu objętego projektem w oparciu o wizyty terenowe, materiały własne i materiały udostępnione przez Zamawiającego dla przedsięwzięcia „Centrum Edukacji Ekologicznej ARKA” wraz z rekomendacjami przyrodniczymi dla projektu planowanego do dofinansowania ze środków RPO WSL 2014-2020.

Obszar – informacja o projekcie. Przedmiotowy projekt zlokalizowany jest w mieście Żywiec, Dzielnicy Moszczenica. Teren projektu obejmuje około 7,0 ha i znajduje się w trwałym zarządzie Zespołu Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących w Żywcu, która to jest jednostką podległą Starostwu Powiatowemu w Żywcu. Lokalizacja projektu obejmuje następujące 3 działki umiejscowione przy ul. Moszczenickiej 9: Działka nr 1834/35, Działka nr 1834/16, Działka nr 1834/33.

Opracowanie powinno obejmować co najmniej wskazane obszary tematyczne:

I. Charakterystyka ogólna terenu:

- położenie i granice obszaru opracowania;
- charakterystyka fizjograficzna terenu;
- ogólna charakterystyka zapisów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

II. Przyroda ożywiona:

a) Szata roślinna

- metodyka inwentaryzacji szaty roślinnej;
- stan zbadania szaty roślinnej na podstawie dostępnej literatury i innych opracowań;
- charakterystyka roślinności rzeczywistej;
- potencjalna roślinność naturalna;
- charakterystyka naturalnych i półnaturalnych fitocenozy i siedlisk przyrodniczych;

b) Flora

- występowanie chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków roślin naczyniowych;
- występowanie gatunków inwazyjnych;
- drzewa pomnikowe i drzewa spełniające warunki do objęcia ochroną;
- potrzeby ochrony flory w świetle istniejących zagrożeń;
- gatunki obce geograficznie we florze roślin naczyniowych

c) Fauna

- dotychczasowy stan wiedzy o faunie obszaru opracowania;
- występowanie chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków zwierząt (wybrane grupy);
- zagrożenia dla fauny i potrzeby jej ochrony w świetle istniejących zagrożeń.

III. Przyroda nieożywiona i krajobraz:

- geomorfologia;
- hydrologia i wody powierzchniowe;
- gleby;
- zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne, obiekty kulturowe.

IV. Ochrona przyrody:

- istniejące formy ochrony przyrody;
- wskazania terenów i obiektów przewidzianych do ochrony zasobów przyrodniczych;
- wskazanie korytarzy ekologicznych
- szlaków migracyjnych zwierząt;
- strefy węzłowe
- biocentra;
- bariery ekologiczne;
- przyroda obszaru na tle dyrektyw Unii Europejskiej;
- przyroda obszaru opracowania w świetle prawa RP.

V. Wskazania konserwatorskie oraz wskazania do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

VI. Przedstawienie wyników inwentaryzacji w postaci opisowej wraz z dokumentacją fotograficzną (cyfrową), wydrukowanej, w formie trwale złączonej, w ilości 3 egzemplarzy wraz z wersją elektroniczną.

VII. Wskazanie działań niezbędnych do podjęcia celem ochrony bioróżnorodności analizowanego obszaru.

VIII. Sporządzenie uzasadnienia do planowanych działań projektowych: infrastrukturalnych i informacyjno-edukacyjnych (ścieżka dydaktyczna w zakresie edukacji ekologicznej,

elementów dydaktyczno-przyrodniczych, uruchomienia Centrum Edukacji Ekologicznej) i innych działań niezbędnych do podjęcia celem ochrony bioróżnorodności.

- IX. Współpraca z Wykonawcą dokumentacji merytoryczno-technicznej projektu w zakresie opracowania elementów przyrodniczych przedsięwzięcia oraz uczestnictwo w konsultacjach społecznych projektu.

Przedmiotowe opracowanie stanowić będzie podstawę przygotowania dokumentacji projektowo-kosztorysowej i aplikacyjnej do konkursu o dofinansowanie projektu składanego przez Powiat Żywiec w ramach Działania 5.4 Ochrona różnorodności biologicznej RPO WSL 2014-2020 i powinno być zgodne z wszystkimi obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa, jak również z Wytycznymi programowymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego RPO WSL 2014-2020.

Źródła danych: Opracowanie powinno opierać się na możliwie najnowszych dostępnych danych, w tym m.in. opracowanej koncepcji funkcjonalno-użytkowej i wynikach wcześniejszych badań dotyczących danego obszaru oraz innej niezbędnej literatury naukowej oraz wizyt terenowych w lokalizacji projektu w okresie od maja 2017 r. do grudnia 2017 r.